

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 15 вересня 2021 р. № 957
Київ

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 483 від 26.04.2022
№ 979 від 30.08.2022}*

Відповідно до частини другої статті 26 Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити **Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти**, що додається.

2. Установити, що під час організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти висновки інклюзивно-ресурсних центрів, видані до набрання чинності цією постановою, є чинними до закінчення строку їх дії або до видачі нового висновку інклюзивно-ресурсним центром в установленому порядку.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2475);

постанову Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 588 “Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 67, ст. 2004).

4. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2022 року.

Прем'єр-міністр України

Д.ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 15 вересня 2021 р. № 957

ПОРЯДОК

організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти

1. Цей Порядок визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за інституційною (очною (денною) формою здобуття освіти у закладах загальної середньої освіти (далі - заклади освіти).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можливе застосування дистанційно-очної (змішаної) форми здобуття освіти.

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

Для цього Порядку не поширюється на спеціальні класи закладів загальної середньої освіти, спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри, крім інклюзивних класів зазначених закладів освіти, створених на період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду).

{Абзац третій пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 30.08.2022}

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - адаптація) - зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами (далі - учні) без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

медіатека - бібліотека цифрових носіїв інформації або комп'ютерного та мультимедійного обладнання, підключеного до Інтернету, що використовується під час освітнього процесу;

модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - модифікація) - зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

оцінка потреби учня в наданні підтримки (далі - оцінка) - процес визначення потреби учня в наданні йому підтримки в освітньому процесі та її рівня;

рівні підтримки - обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб, що надається в закладі освіти;

ресурсна кімната - спеціально облаштована кімната (частина кімнати), що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими

освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять).

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють для учнів умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом:

належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення закладів освіти;

підвезення учнів до закладів освіти і у зворотному напрямку;

забезпечення доступності території закладів освіти, будівель, споруд та приміщень для учнів, забезпечення універсального дизайну закладів освіти. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів освіти неможливо повністю привести у відповідність з потребами учнів, здійснюється їх розумне пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості таких учнів, зазначені в їх індивідуальній програмі розвитку;

забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, відповідно до [Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1289 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 2, ст. 85);

облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки;

залучення фахівців (із числа працівників закладу освіти та/або додатково залучених фахівців) для надання корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послуг (допомоги) відповідно до потреб учнів;

забезпечення доступу учнів до Інтернету, а також за потреби до термінального та спеціального допоміжного обладнання.

4. Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється згідно з [Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти](#), затвердженим МОН.

5. Керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром (далі - висновок), утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) для організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами (зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) внаслідок збройної агресії Російської Федерації) до закладу освіти подаються копії документа, що посвідчує особу (в разі наявності) та висновку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

6. За наявності в закладі освіти кількох класів із здобувачами освіти одного року навчання учні розподіляються пропорційно між такими класами з урахуванням рівнів підтримки, визначених згідно з [додатком 1](#), а саме:

не більше одного учня, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;

не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;

не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки.

Учні, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількості таких осіб.

До з'єднаного класу (класу-комплекту) учні зараховуються без урахування кількості таких осіб.

За умови наявності в населеному пункті одного закладу освіти учні розподіляються між класами такого закладу освіти без урахування кількості таких осіб.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) гранична кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах, визначена цим Порядком, не застосовується. Заклад освіти не може відмовити в організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами та створенні інклюзивного класу.

{Пункт 6 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

7. Для учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу (далі - команда) та забезпечує її роботу в закладі освіти. До складу команди залучаються фахівці інклюзивно-ресурсного центру, які брали участь у проведенні комплексної оцінки. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) засідання команди можуть проходити в режимі он-лайн та/або у змішаному очно-дистанційному форматі.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

8. Для учнів, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти надається підтримка першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання підтримки першого рівня приймається на основі рішення команди, яка проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання за формою, визначеною [додатком 2](#), або висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Команда проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня, що складається у довільній формі.

Припинення надання підтримки першого рівня здійснюється за рішенням команди та/або письмовою заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня.

9. Для інших учнів рівень підтримки забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою за участю представника

інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

10. Для організації інклюзивного навчання учня команда протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за формою, визначеною [додатком 3](#).

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня та затверджується керівником закладу освіти.

Індивідуальна програма розвитку переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки. Батьки (інші законні представники) учня можуть отримати копію індивідуальної програми розвитку на вимогу.

У разі відрахування, переведення учня до іншого закладу освіти копія індивідуальної програми розвитку подається батьками (іншими законними представниками) учня до закладу освіти, де він продовжує здобуття освіти.

11. Учням відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомога) у вигляді занять.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній чи груповій формі.

Кількість осіб під час групових занять становить від двох до восьми з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (однорідності порушень розвитку, віку тощо).

Проведення занять в індивідуальній формі здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку особи.

Керівник закладу освіти або уповноважена ним особа складає та затверджує розклад проведення (надання) психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг).

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, затверджується керівником закладу освіти і не може призводити до перевантаження учнів.

12. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті, медіатеці закладу освіти.

Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті та медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги).

13. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями із числа педагогічних працівників закладу освіти, педагогічними працівниками вчителями-дефектологами (вчителем-логопедом, сурдопедагогом, тифлопедагогом,

олігофренопедагогом), які введені до штату закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти та/або додатково залученими фахівцями, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори. Умови оплати праці за проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) та перелік фахівців, які можуть їх проводити (надавати) у закладах освіти, визначено [Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами](#), затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 19, ст. 531).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття для учнів з особливими освітніми потребами (за умови дотримання безпеки учасників освітнього процесу) можуть проводитися фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) та/або місце роботи внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

{Пункт 13 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

14. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових - від 35 до 40 хвилин.

15. Для учнів може складатися індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план повинен містити, зокрема, інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я учня; клас, в якому він навчається; цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу); інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Форма індивідуального навчального плану визначається закладом освіти.

Індивідуальний навчальний план складається командою за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси), у взаємодії з учнями та/або їх батьками (іншими законними представниками), схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується одним з батьків (іншим законним представником) учня.

16. Інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

17. Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти відповідно до вимог законодавства.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Умови допуску асистента учня до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього визначаються МОН.

18. Для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у закладі освіти можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до [Закону України “Про соціальні послуги”](#) та згідно з державними стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Мінсоцполітики, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою. Керівник закладу освіти створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

19. Тривалість здобуття освіти учнями може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. [№ 585](#) “Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти” (Офіційний вісник України, 2003 р., № 17, ст. 776; 2019 р., № 69, ст. 2404; 2020 р., № 87, ст. 2801).

20. Для учнів, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, для проведення занять, вивчення навчальних предметів, курсів, інтегрованих курсів, у тому числі вибіркових, можуть формуватися та функціонувати інклюзивні міжкласні групи.

Під час формування таких груп враховуються індивідуальні програми розвитку. Кількість учнів в інклюзивній міжкласній групі повинна становити не більше дванадцяти. На період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можуть формуватися тимчасові інклюзивні міжкласні групи.

{Абзац другий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 483 від 26.04.2022}

Учні за заявою одного з батьків (іншого законного представника) зараховуються до групи подовженого дня. Утворення та організація діяльності груп подовженого дня у державних та комунальних закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до [порядку](#), затвердженого МОН.

21. Оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до [зразків документів про загальну середню освіту](#), затверджених МОН.

22. Заклади освіти організують інклюзивне навчання учнів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Додаток 1
до Порядку

РІВНІ
підтримки в освітньому процесі у закладах загальної середньої
освіти

Рівні надання підтримки	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізм її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Облаштування освітнього середовища	Проведення поточного, семестрового та річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації
-------------------------	---------------------	------------------------------	------------------------	---	--	--	------------------------------------	---

Перший рівень

(надає на підставі бся проведення учням з особливими освітніми потребами (далі - учні), які мають труднощі I ступеня прояву (поодинокі, незначні) і)	на підставі проведення оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти та протоколу про її проведення (додаток 2 до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти) наявність бар'єрів (відповідно до однієї або кількох сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчання/засоціалізації/ ігровій діяльності/ мобільності) в закладі освіти	не створюється інклюзивний клас передбачається: проведення оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти - надання учням, які мають труднощі I ступеня прояву, підтримки в освітньому процесі; проведення регулярних	без додатково го фінансування	підтримка в освітньому процесі ініціюється та надається силами та ресурсами закладу освіти за заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня: керівник закладу освіти утворює команду психолого-педагогічного супроводу; команда психолого-педагогічного	передбачає: розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку; підбір матеріалів, форм роботи під час організації освітнього процесу; проведення консультацій освітнього процесу із можливим залученням інших фахівців; посилену увагу з боку психолога закладу освіти до учня; створення	використання загальних матеріалів в закладі освіти використання загальних підручників фінансування закупівлі обладнання не здійснюється	забезпечується універсальний дизайн закладу освіти	на основі загальних критеріїв оцінювання на основі загальних підходів оцінювання з урахуванням можливості їх адаптації та з урахуванням особливих освітніх потреб учня
--	--	---	-------------------------------	--	---	---	--	--

<p>пристосувань освітнього середовища</p> <p>оцінювання досягнень</p>	<p>х нарад-консультацій педагогічних працівників в закладу освіти;</p> <p>- оцінювання вибраних методів;</p> <p>- надання консультаційної допомоги корекційним педагогом, вчителем-логопедом, практичним психологом;</p> <p>- надання логопедичних послуг в логопедичних пунктах системи освіти відповідно до визначених потреб учня</p>	<p>супроводу команди проводить оцінку розвитку учня та визначає потребу у наданні підтримки першого рівня або рекомендує звернутися для проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи до інклюзивного ресурсного центру;</p> <p>на підставі рішення команди психолого-педагогічного супроводу щодо надання підтримки першого рівня, складається індивідуальна програма розвитку</p>	<p>психолого-педагогічного супроводу;</p> <p>- не надаються додаткові корекційно-розвиткові психолого-педагогічні послуги (заняття)</p> <p>заняття проводяться за розкладом класу</p>
---	--	---	---

Другий рівень

(надає наявність бар'єрів створює фінансува підтримка необхідно використ забезпечу на основі
 бся (відповідно до ся ня в освітньому розробити та ання ється загальних
 учням, різних сфер інклюзивн визначає процесі освітньому виконати загальни універсал критеріїв
 які розвитку), що ий клас ься процесі індивідуальну х ьний оцінювання з
 мають перешкоджають відповідн надається програму підручни дизайн, у можливість)

<p>трудно успішному щі II функціонуванню ступеня (навчання/ прояву взаємодії/ігровій (трудно діяльності/ щі мобільності) в легкого закладі освіти ступеня прояву)</p> <p>- здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі;</p> <p>- створенні пристосувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, навчального плану учня, дизайну приміщень тощо відповідно до потреб);</p> <p>- допоміжних засобах для навчання, додатковій підтримці;</p> <p>- присутності асистента вчителя</p>	<p>підтримка о до на підставі розвитку та ків для разі адаптації умов надається потреб заяви індивідуальни навчання неможлив проведення за умови учня для одного з й навчальний , ості його оцінювання з наявності проведенн батьків (іншого наявності) розумне урахуванням висновку (надання) законного учня пристосув особливих інклюзивн (надання) представни о- корекційн о- ка) учня та я: матеріалі ання, під час ресурсног о- розвитков висновку я: в та облаштув проведення о центру про их та про - адаптація підручни ання оцінювання комплексн психолог комплексн - у психолого- педагогічн психолого- педагогічн у оцінку (послуг), розвитку педагогічн у оцінку розвитку педагогічних працівників зокрема кімнати враховуються педагогічн занять у оцінку розвитку педагогічн асистента інклюзивн освіти освіти - методична підтримка шрифто процедури за комплексн психолог комплексн у педагогічн психолого- педагогічн у оцінку розвитку педагогічних працівників зокрема кімнати враховуються педагогічн занять у оцінку розвитку педагогічн асистента інклюзивн освіти освіти - консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, зокрема педагогічним и працівниками засобами навчання відповід но до потреб учня забезпеч ення учня допоміж ними засобами для навчання відповід но до визначен их потреб закупівл я обладнан ня на 10 відсотків загальної суми фінансов ої підтримк и</p> <p>проводенн я (надання) корекційн о- розвитков их та</p>	<p>вчителя та о- закупівлі допоміжн их засобів для навчання забезпечу ються доплати відповідн о до Закону України “Про повну загальну середню освіту” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 “Про встановле ння розміру доплати за окремі види педагогіч ної діяльності ” (Офіційни й вісник</p>	<p>розвитку та ків для разі адаптації умов надається потреб заяви індивідуальни навчання неможлив проведення за умови учня для одного з й навчальний , ості його оцінювання з наявності проведенн батьків (іншого наявності) розумне урахуванням висновку (надання) законного учня пристосув особливих інклюзивн (надання) представни о- корекційн о- ка) учня та я: матеріалі ання, під час ресурсног о- розвитков висновку я: в та облаштув проведення о центру про их та про - адаптація підручни ання оцінювання комплексн психолог комплексн у педагогічн психолого- педагогічн у оцінку розвитку педагогічних працівників зокрема кімнати враховуються педагогічн занять у оцінку розвитку педагогічн асистента інклюзивн освіти освіти - методична підтримка шрифто процедури за комплексн психолог комплексн у педагогічн психолого- педагогічн у оцінку розвитку педагогічних працівників зокрема кімнати враховуються педагогічн занять у оцінку розвитку педагогічн асистента інклюзивн освіти освіти - консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, зокрема педагогічним и працівниками засобами навчання відповід но до потреб учня забезпеч ення учня допоміж ними засобами для навчання відповід но до визначен их потреб закупівл я обладнан ня на 10 відсотків загальної суми фінансов ої підтримк и</p> <p>- посиленна увага з боку психолога закладу освіти;</p> <p>- створення команди психолого-педагогічного супроводу</p> <p>надається до двох корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень</p> <p>заняття за розкладом класу та</p>	<p>адаптації умов проведення оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань); зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо)</p>
--	---	--	--	--

психолога України,
 - 2004 р., №
 педагогічн 34, ст.
 их занять 2263)
 (послуг)

надається
 можливість
 ь
 забезпечен
 ня:

-
 допоміжни
 ми
 засобами
 для
 навчання;

- іншою
 підтримко
 ю
 відповідно
 до потреб і
 можливост
 ей
 (соціальни
 х послуг
 тощо);

-
 асистенто
 м вчителя
 відповідно
 до потреб

додаткові
 корекційно-
 розвиткові та
 психолого-
 педагогічні
 заняття (за
 окремим
 розкладом)

призначаєтьс
 я асистент
 вчителя

Третій рівень

(надає ся учням, які мають трудно щі III ступеня прояву (трудно щі го ступеня прояву)	наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємо дії/ ігровій діяльності/ мобільності) в закладі освіти потреба у: - здійсненні комплексної психолого- педагогічної оцінки розвитку	створюєть ся інклюзивн ий клас підтримка надається за умови наявності висновку інклюзивн о- ресурсног о центру про комплексн у психолого - педагогічн	фінансува ння визначаєть ся відповідн о до потреб учня для проведенн я (надання) корекційн о- розвитков их та психолого - педагогіч них занять	підтримка в освітньому процесі надається на підставі заяви одного з батьків (інших представни ків) учня висновку про комплексн у психолого- педагогічн	необхідно розробити та виконати індивідуальну програму розвитку та індивідуальни й навчальний план (за наявності) учня передбачаєтьс я: - адаптація змісту навчання; - методична підтримка	адаптаці я підручни ків для закладів загальної середньо ї освіти та навчальн их матеріалі в (у тому числі надруков аних шрифто м Брайля або збільшен	забезпечу ється універсал ьний дизайн, у разі неможлив ості його забезпече ння - розумне пристосув вання облаштув ання ресурсної кімнати або під час	на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуальног о навчального плану (за наявності) та можливості адаптації умов проведення оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня;
--	---	---	---	---	---	---	--	---

особи в інклюзивно-ресурсному центрі;	у оцінку розвитку особи передбачається: - консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;	(послуг), оплати послуг асистента вчителя, закупівлі допоміжних засобів для навчання заклад освіти за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу із залученням до неї представника	у оцінку розвитку особи, наданого інклюзивно-ресурсним центром заклад освіти за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу із залученням до неї представника	педагогічних працівників закладу освіти - консультації і учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, зокрема педагогічним і працівниками закладів спеціальної освіти;	им шрифтом); додатковий матеріал для опанування освітньої програми; спеціальне обладнання, допоміжні засоби для навчання відповідно до визначених потреб	проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);
- створенні пристосувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану учня, адаптації змісту навчання, дизайну приміщень тощо);	- розроблення індивідуальної програми розвитку індивідуального навчального плану учня;	забезпечуються доплати відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту" та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 "Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності (Офіційни	інклюзивно-ресурсного центру за погодженням з батьками (іншими законними представниками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня	- посилена увага з боку психолога закладу освіти; - створення команди психолого-педагогічного супроводу; - проведення відповідно до потреб учня занять з розвитку слухового та зорового сприймання, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування тощо; - залучення ерготерапевта, психолога (поведінкового	закупівля обладнання на 20 відсотків загальної суми фінансової підтримки	зміна методів тестування (формування завдань в аудіоформаті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо)
- допоміжних засобах для навчання;	- проведення (надання) корекційних розв'язків та психолого-педагогічних занять (послуг);					
- додатковій підтримці;						
- присутності асистента вчителя можлива потреба в присутності асистента учня	- адаптація змісту навчання;					

- й вісник
забезпечен України,
ня учня 2004 р., №
іншою 34, ст.
додатково 2263)
ю
підтримко
ю
відповідно
до потреб і
можливост
ей
(соціальни
х послуг
супроводу
особи з
порушенн
ям зору,
порушенн
ям опорно-
рухового
апарату та
послуги
переклада
ча
жестової
мови
тощо);

-
забезпечен
ня
допоміжни
ми
засобами
для
навчання;

-
можливіст
ь
забезпечен
ня
асистенто
м вчителя

о терапевта)
тощо
відповідно до
визначеної
потреби;

-
використання
спеціальних
методів,
технологій та
прийомів під
час занять, у
тому числі
застосування
жестової
мови, шрифту
Брайля,
методів
альтернативн
ої
комунікації,
візуального
розкладу
тощо

надається до
чотирьох
корекційно-
розвиткових
та психолого-
педагогічних
занять на
тиждень

заняття за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
занять за
розкладом
класу та
додаткових
корекційно-
розвиткових
та психолого-
педагогічних
занять

(за окремим
розкладом)
відповідно до
індивідуально
ї програми
розвитку

призначаєтьс
я асистент

вчителя

асистент учня
призначається
відповідно
до
визначених
потреб

Четвертий
рівень

(надає наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що мають перешкоджають труднощі IV ступеня прояву (труднощі тяжкого ступеня прояву) потреба у: - здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі; - створенні пристосовань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану учня, адаптації або модифікації змісту навчання, дизайну приміщень тощо); - допоміжних засобах навчання; - інших додаткових послугах та	створюють інклюзивний клас підтримка надається за умов наявності висновку інклюзивного-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи передбачається: - консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивних послуг о-ресурсного центру; - розроблені індивідуальні програми розвитку	фінансується визначається відповідно до потреб учня для проведення (надання) корекційних розвіткових психолого-педагогічних занять (послуг), оплати послуг асистента вчителя, закупівлі допоміжних засобів для навчання, фінансується базових соціальних послуг фінансується засновником обласну освітнього середовища	підтримка в освітньому процесі надається на підставі заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня та про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивного-ресурсним центром заклад освіти за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу із залучення представника інклюзивного-ресурсного центру за	необхідно розробити та виконати індивідуальну програму розвитку та й навчальний план (за наявності) передбачається: - модифікація або адаптація змісту навчання; - можлива зміна результатів навчання; - проведення відповідно до потреб учня занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, просторового орієнтування, тактильного сприймання, альтернативної комунікації, соціально- побутового орієнтування тощо;	адаптація забезпечується підручників для закладів загальної середньої освіти й матеріалів (у тому числі надрукованих шрифтом Брайля або збільшеним шрифтом), використанні підручників для учнів з особливими освітніми потребами і матеріалів для опанування освітньої програм	забезпечується універсальний дизайн та у разі неможливості його забезпечення - розумне пристосування, облаштування ресурсної кімнати, облаштування місця навчання, закупівля індивідуальних засобів навчання відповідно до потреб учня, що включає: - використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо); - використання засобів альтернативної комунікації
--	--	--	---	---	--	---

<p>приспособлення (наявність ресурсної кімнати тощо);</p> <p>- присутності асистента вчителя, асистента учня</p>	<p>та індивідуально навчального плану учня;</p> <p>- проведення (надання) корекційно-розвиткових та психологічних занять (послуг);</p> <p>- адаптація або модифікація змісту навчання;</p> <p>- забезпечення учня іншою додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);</p> <p>- забезпечення допоміжними засобами для навчання;</p> <p>- забезпечення додатковими послугами (асистента учня</p>	<p>ща забезпечуються доплати за роботу в інклюзивній класі відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263)</p>	<p>погодженням з батьками (іншими законними представниками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня</p>	<p>- можливе використання альтернативних методів навчання та занять з самообслуговування;</p> <p>- залучення ерготерапевта, психолога (поведінкового терапевта) тощо відповідно до визначених потреб;</p> <p>- використання спеціальних методів, технологій та прийомів під час занять, у тому числі застосування жестової мови, шрифту Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо;</p> <p>- методична підтримка педагогічних працівників закладу освіти</p> <p>- консультації учасників освітнього процесу з педагогічними працівниками інклюзивно-ресурсного центру чи іншими фахівцями;</p> <p>- консультації</p>	<p>и, в тому числі ігрові спеціальні обладнання, допоміжні засоби для навчання відповідно до визначених потреб</p> <p>закупівля обладнання на 35 відсотків загальної суми фінансової підтримки</p>	<p>під час формування завдань;</p> <p>адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо</p> <p>тести повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета</p>
--	---	--	---	---	--	---

тощо);

-
використання спеціальних методів, технологій та прийомів, зокрема вивчення жестової мови, використання альтернативних методів комунікації;

-
можливість забезпечення асистентом вчителя

з

педагогічними працівниками спеціальних закладів освіти;

- посилена увага із сторони психолога закладу освіти до батьків (інших законних представників) учня, інших учасників освітнього процесу надається до шести корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень

заняття за адаптованим розкладом, що передбачає відвідування основних занять за розкладом класу, деяких предметів за індивідуальним розкладом та/або додаткових корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять (за окремим розкладом) відповідно до індивідуальної програми розвитку призначається асистент

вчителя

асистент учня
призначається
відповідно
до
визначених
потреб

П'ятий
рівень

(надає наявність бар'єрів (відповідно до учням, які мають труднощі V ступеня прояву (труднощі найтяжчого ступеня прояву) - здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі; - створенні пристосувань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану учня, адаптації і модифікації змісту навчання, дизайну приміщень тощо); - допоміжних засобах для навчання; - інших додаткових послугах та	створюється інклюзивний клас підтримка надається за умови наявності висновку інклюзивного-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи передбачається: - проведення консультацій учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивного-ресурсного центру; - розроблення індивідуальної програми	фінансується визначається відповідно до потреб учня для проведення (надання) корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять (послуг), оплати послуг асистента вчителя, закупівлі допоміжних засобів для навчання, фінансування засновником соціальних послуг, фінансування засновником обласну освітнього середовища	підтримка надається на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивного-ресурсним центром заклад освіти за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу із залученням до неї представника інклюзивного-ресурсного центру за погодженням з батьками	необхідно розробити та виконати індивідуальну програму розвитку та індивідуальний навчальний план (за наявності) учня передбачається: - адаптація та/або модифікація змісту навчання; - зміна результатів навчання; - проведення відповідно до потреб учня занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, просторового орієнтування, тактильного сприймання, альтернативної комунікації тощо; - можливе використання альтернативних методів навчання;	підручні для учнів з особливими освітніми потребами і навчальні матеріали надаються додатково і навчальні матеріали спеціальне обладнання, допоміжні засоби для навчання відповідно до визначених потреб закупівля на 35 відсотків загальної суми фінансової	забезпечується універсальний дизайн у разі неможливості його забезпечення - розумне пристосування облаштування ресурсної кімнати облаштування місця навчання закупівля індивідуальних засобів навчання	на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуального плану (за наявності) та можливості адаптації/модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає: - використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо); - використання засобів альтернативної комунікації під час
--	---	---	--	---	--	--	--

<p>приспосовування (наявність ресурсної кімнати тощо);</p> <p>- присутності асистента вчителя, асистента учня</p>	<p>розвитку та індивідуального навчального плану;</p> <p>- проведення (надання) корекційно-розвиткових та психологічних педагогічних занять (послуг);</p> <p>- адаптація змісту навчання</p> <p>- забезпечення учня іншою додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);</p> <p>- забезпечення допоміжними засобами для навчання;</p> <p>- можливість забезпечення асистентом вчителя;</p> <p>- використа</p>	<p>(іншими законними представниками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня</p> <p>Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263)</p>	<p>- проведення підтримки заняття з самообслуговування;</p> <p>- залучення ерготерапевта, психолога (поведінкового терапевта) тощо відповідно до визначених потреб;</p> <p>- використання спеціальних методів, технологій та прийомів під час занять, у тому числі застосування жестової мови, шрифту Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо;</p> <p>- методична підтримка педагогічних працівників закладу освіти</p> <p>- консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;</p> <p>- консультації з педагогічними працівниками спеціальних закладів освіти;</p>	<p>формування завдань</p> <p>адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо</p> <p>тести повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета</p>
---	---	--	--	--

ння спеціальних методів, технологій та прийомів, зокрема вивчення жестової мови, використання альтернативних методів комунікації;
- забезпечення додатковими послугами (асистента учня тощо)

- посилена увага з боку психолога до батьків (інших законних представників) учня, інших учасників освітнього процесу надається до восьми корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень навчання за адаптованим розкладом, що передбачає відвідування закладу освіти відповідно до індивідуальної програми розвитку з обов'язковим періодичним включенням учня в освітній процес, відвідування учнем заходів із позашкільної діяльності з метою соціалізації
призначається асистент вчителя та асистент учня

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022}

Додаток 2
до Порядку

ПРОТОКОЛ оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти

Додаток 3
до Порядку

Індивідуальна програма розвитку

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 30.08.2022}

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти
Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Протокол, Програма від 15.09.2021 № 957
Редакція від **06.09.2022**, підстава — [979-2022-п](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/957-2021-%D0%BF>

Законодавство України
станом на 14.11.2023

чинний

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f509138n95.docx](#) від 21.09.21 17:00, 15 кб
- Сигнальний документ — [f509138n111.docx](#) від 13.09.22 10:45, 24 кб

Публікації документа

- Урядовий кур'єр від 16.09.2021 — № 179
- Офіційний вісник України від 01.10.2021 — 2021 р., № 76, стор. 106, стаття 4774, код акта 107263/2021